

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Міністерства регіонального
розвитку, будівництва
та житлово-комунального
господарства України
01.12.2017 № 316

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 січня 2018 р.
за № 56/31508

ПРАВИЛА

приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення

I. Загальні положення

1. Ці Правила розроблено з метою:

захисту здоров'я персоналу систем збирання, відведення стічних вод та очисних споруд;

запобігання псуванню обладнання систем водовідведення, очисних і суміжних з ними підприємств;

гарантування безперебійної в межах регламентних норм роботи споруд очищення стічних вод та обробки осадів;

гарантування, що скиди стічних вод з очисних споруд не спричинять згубного впливу на навколишнє середовище;

гарантування, що осад може бути утилізований у безпечний і прийнятний для навколишнього середовища спосіб.

2. Ці Правила поширюються на суб'єктів господарювання, які надають послуги з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (далі - виробники), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб - підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з [Податковим кодексом України](#), які скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у каналізаційні очисні споруди (далі - споживачі).

3. Терміни, використані у цих Правилах, вживаються в таких значеннях:

арбітражна проба - частина контрольної проби, аналіз якої здійснюється за рахунок споживача за його незгоди з результатами аналізу контрольної проби, яку провів виробник;

виробник - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод);

вимоги до скиду стічних вод - вимоги щодо режиму, кількісного та якісного складу стічних вод, які споживач скидає до системи централізованого водовідведення населеного пункту, склад і зміст, порядок надання яких визначено цими Правилами та місцевими

правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту (далі - місцеві правила приймання);

головний каналізаційний колектор - трубопровід, до якого надходять стічні води від збірних колекторів і районних насосних станцій;

договір - договір про надання послуг з питного водопостачання та/або водовідведення;

ДК - допустима концентрація забруднюючої речовини, г/м³;

залповий скид до системи централізованого водовідведення - скид стічних вод з концентраціями забруднюючих речовин, що перевищують більш як у 20 разів допустимі величини показників, визначені в місцевих правилах приймання, та/або з перевищенням обсягів стічних вод, визначених для конкретного споживача;

зливальна станція (пункт) - спеціальне обладнання (стаціонарне чи пересувне) для прийому стічних вод, що вивозяться асенізаційним транспортом, до системи централізованого водовідведення стічних вод;

збірний колектор - трубопровід для приймання стічних вод з окремих каналізаційних випусків та транспортування їх у головний каналізаційний колектор;

каналізаційний випуск споживача - трубопровід для відведення стічних вод від будинків, споруд, приміщень та з території споживача в каналізаційну мережу;

каналізаційний колектор - трубопровід зовнішньої каналізаційної мережі для збирання й відведення стічних вод;

каналізаційна мережа - система трубопроводів, каналів та/або лотків і споруд на них для збирання й відведення стічних вод;

каналізаційні очисні споруди (КОС) - комплекс споруд для очищення стічних вод перед їх скиданням до водних об'єктів;

контрольний колодязь - колодязь на каналізаційному випуску споживача безпосередньо перед приєднанням до каналізаційного колектора виробника або в іншому місці за погодженням із виробником з вільним доступом виробника до такого колодязя;

контрольна проба - проба стічних вод споживача (субспоживача), відібрана виробником з контрольного колодязя з метою визначення складу стічних вод, що відводяться до системи централізованого водовідведення виробника;

локальна каналізаційна мережа - система трубопроводів, каналів та/або лотків і споруд на них для збирання й відведення стічних вод з території споживача;

локальні очисні споруди - споруди або пристрої для очищення стічних вод окремого споживача відповідно до вимог цих Правил та/або місцевих правил приймання;

об'єкт споживача - окремо розташована територія споживача з відокремленими системами водопостачання і водовідведення;

субспоживач - суб'єкт господарювання, що скидає стічні води до системи централізованого водовідведення через мережі споживача за погодженням зі споживачем і виробником на підставі договору зі споживачем та виробником;

стічна вода - вода, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відведена із забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок атмосферних опадів;

стічна вода технологічного походження - стічна вода, що утворилася в процесі виготовлення продукції та/або надання послуг.

Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, наведених у [Водному кодексі України](#), [Законі України](#) «Про питну воду, питне

водопостачання та водовідведення» та [Правилах користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України](#), затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року № 190, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2008 року за № 936/15627 (далі - Правила користування).

4. На підставі цих Правил виробник розробляє місцеві Правила приймання, в яких враховують місцеві особливості приймання та очищення стічних вод, а також визначають ДК забруднюючих речовин, що можуть скидати до системи централізованого водовідведення.

Місцеві правила приймання затверджуються органами місцевого самоврядування та є обов'язковими для виробників та споживачів.

5. Виробники встановлюють кожному конкретному споживачу вимоги до скиду стічних вод до системи централізованого водовідведення на підставі вимог цих Правил, а також місцевих правил приймання.

6. Виробник укладає зі споживачем договір за умови, що каналізаційна мережа та КОС мають резерв пропускної спроможності. Виробник приймає стічні води споживача до системи централізованого водовідведення за умови, що показники якості стічних вод споживача відповідають вимогам цих Правил, місцевих правил приймання та умовам укладеного з виробником договору.

7. Кожен споживач скидає стічні води до системи централізованого водовідведення через окремий випуск з обов'язковим облаштуванням контрольного колодязя, розташованого у місці, погодженому з виробником.

Об'єднання випусків стічних вод від кількох споживачів може здійснюватися тільки після контрольного колодязя на каналізаційному випуску кожного споживача.

Скидання стічних вод субспоживачем із використанням каналізаційної мережі споживача не є об'єднанням випусків стічних вод кількох споживачів.

8. Приймання до системи централізованого водовідведення стічних вод, які вивозяться асенізаційним транспортом від споживачів, здійснюється тільки через зливальні станції (пункти) виробників, у разі їх відсутності місця скиду таких стічних вод визначаються місцевими правилами приймання або у договорі. Умови приймання та сплати за очищення таких стічних вод визначаються місцевими правилами приймання.

9. Приєднання споживачів до систем централізованого водовідведення здійснюється згідно з вимогами [пунктів 4.1-4.6](#) розділу IV Правил користування.

10. Приймання стічних вод споживачів до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди здійснюється виключно за договорами.

II. Засади безперебійного функціонування систем централізованого водовідведення під час приймання до них стічних вод споживачів

1. Виробники повинні:

1) забезпечувати приймання, відведення і очищення стічних вод у межах розрахункових проектних показників системи централізованого водовідведення та КОС із дотриманням вимог [Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 року № 465;

2) здійснювати обстеження локальних очисних споруд і каналізаційної мережі споживачів, вимагати від споживачів надання інформації та документів щодо зазначених мереж і споруд, які перебувають на балансі споживачів, їх технічного стану, в тому числі документів, що підтверджують проведення відновлення пропускної здатності трубопроводів та колекторів, хімічних реагентів, що використовуються споживачами та

спричиняють забруднення у стічних водах (сертифікати, переліки, проекти), вивозу та утилізації осадів стічних вод, вжиття заходів з метою дотримання якості та режиму скидання стічних вод згідно з вимогами цих Правил та місцевих правил приймання, в яких може вимагатися надання інших відомостей та документації, яка не носить дозвільного характеру та стосується скидання стічних вод на об'єктах споживачів;

3) контролювати якість, кількість і режим скидання стічних вод споживачами;

4) вибірково контролювати ефективність роботи локальних очисних споруд та вимагати їх налагодження або реконструкції для дотримання вимог цих Правил та місцевих правил приймання;

5) здійснювати раптовий (не погоджений зі споживачами заздалегідь) відбір контрольних проб. Механізм контролю, зокрема порядок відбору проб встановлюється місцевими правилами приймання;

6) відключати споживачів від системи водовідведення негайно після усного попередження у разі загрози виходу з ладу систем централізованого водовідведення, порушення технологічного режиму роботи КОС та у разі самовільного приєднання споживачем до систем централізованого водовідведення та/або самовільного скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення виробника. При цьому за збитки таких споживачів виробник відповідальності не несе. Підключення до систем водовідведення здійснюється після усунення обставин, що спричинили відключення;

7) у разі виявлення порушень споживачами умов скидання стічних вод, вимог цих Правил, місцевих правил приймання та умов укладеного з виробником договору, вимагати їх усунення в установлені виробником строки та вживати заходів впливу, передбачених договором, цими Правилами та місцевими правилами приймання;

8) вимагати від споживачів, об'єкти яких розташовані в житлових будинках та мають стічні води технологічного або побутового походження, забезпечення водовідведення стічних вод об'єкта окремо облаштованим каналізаційним випуском з облаштуванням контрольного колодязя.

2. Споживачі повинні:

1) дотримуватися вимог до скиду стічних вод та установлених кількісних та якісних показників стічних вод на каналізаційних випусках споживачів, вимагати від субспоживачів виконання положень цих Правил та вимог місцевих правил приймання;

2) здійснювати систематичний контроль за кількістю та якістю стічних вод, які скидаються ними до систем централізованого водовідведення, згідно з графіком відбору проб, погодженим із виробником, надавати виробнику інформацію про обсяги та якісний склад стічних вод, які скидають до систем централізованого водовідведення;

3) виконувати на вимогу виробника до визначеного ним строку попереднє очищення забруднених стічних вод на локальних очисних спорудах з обов'язковою утилізацією або вивезенням утворених при цьому осадів, якщо стічні води споживачів не відповідають вимогам цих Правил, місцевих правил приймання та умовам укладеного з виробником договору;

4) у разі зміни у своєму водовідведенні (передача будівель та каналізаційних мереж іншим власникам/користувачам, зміна технологічних процесів або зміна на 30% і більше попередніх обсягів водовідведення, виконання будівельних робіт на території об'єкта (у разі якщо воно впливає чи може вплинути на виконання споживачем вимог до скиду, виданих виробником), приєднання субспоживача тощо) повідомляти виробника у семиденний строк про виникнення таких змін, в установленому порядку отримувати у виробника технічні умови на водопостачання і водовідведення об'єкта та вносити відповідні зміни до договору;

5) укладати новий договір з виробником у разі зміни власника об'єкта;

6) надавати працівникам виробника необхідну інформацію щодо своєї системи водовідведення та вільний доступ до неї, а також допомогу під час відбору проб стічних вод споживачів, вивчення режиму їх скиду, обстеження системи водовідведення та локальних очисних споруд;

7) визначати не менше двох представників, уповноважених представляти споживача під час відбору проб стічних вод, про що у триденний строк повідомляють виробника у письмовій формі та забезпечують присутність уповноваженого представника безпосередньо під час відбору проб стічних вод виробником;

8) брати участь у ліквідації аварій і заміні аварійних каналізаційних мереж власними силами та засобами, а також у відшкодуванні капітальних витрат на відновлення системи централізованого водовідведення виробника у разі погіршення її технічного стану та аварійних руйнувань з вини споживача;

9) перевіряти розрахунки ДК забруднюючих речовин стічних вод, які скидаються ними до систем централізованого водовідведення, виконані виробником, у разі незгоди звертатися щодо їх перегляду.

III. Загальні вимоги до складу та властивостей стічних вод, які скидаються до систем централізованого водовідведення

1. До систем централізованого водовідведення приймаються стічні води споживачів, які не призводять до порушення роботи каналізаційних мереж та очисних споруд, безпеки їх експлуатації та можуть бути очищені на КОС виробників відповідно до вимог [Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1999 року № 465.

2. Стічні води, що приймають до систем централізованого водовідведення, не повинні:

1) містити горючих домішок і розчинених газоподібних речовин, здатних утворювати вибухонебезпечні суміші;

2) містити речовин, які здатні захаращувати труби, колодязі, решітки або відкладатися на їх поверхнях (сміття, ґрунт, абразивні порошки та інші грубодисперсні зависі, гіпс, вапно, пісок, металева та пластмасова стружка, жири, смоли, мазут, пивна дробина, хлібні дріжджі тощо);

3) містити тільки неорганічних речовин або речовин, які не піддаються біологічній деструкції;

4) містити речовин, для яких не встановлено гранично допустимих концентрацій (далі - ГДК) для води водойм або токсичних речовин, що перешкоджають біологічному очищенню стічних вод, а також речовин, для визначення яких не розроблено методів аналітичного контролю;

5) містити небезпечних бактеріальних, вірусних, токсичних та радіоактивних забруднень;

6) містити біологічно жорстких синтетичних поверхнево-активних речовин (далі - СПАР), рівень первинного біологічного розкладу яких становить менше 80%;

7) мати температуру вище 40° С ;

8) мати рН нижче 6,5 або вище 9,0;

9) мати хімічне споживання кисню (далі - ХСК) вище біохімічного споживання кисню за 5 діб (далі - БСК₅) більше ніж у 2,5 раза;

10) мати БСК, яке перевищує вказане в проекті КОС відповідного населеного пункту;

11) створювати умови для заподіяння шкоди здоров'ю персоналу, що обслуговує системи централізованого водовідведення;

12) унеможлилювати утилізацію осадів стічних вод із застосуванням методів, безпечних для навколишнього природного середовища;

13) містити забруднюючих речовин з перевищенням допустимих концентрацій, установлених цими Правилами та місцевими правилами приймання.

3. У разі якщо на об'єктах споживачів здійснюються виробничі процеси, передбачені переліком виробничих процесів, при здійсненні яких споживач повинен мати локальні очисні споруди для попереднього очищення стічних вод перед їх скиданням до системи централізованого водовідведення та очищення стічних вод згідно з [додатком 1](#) до цих Правил, а також при систематичному скиді понаднормативних забруднень, скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення без попереднього їх очищення на локальних очисних спорудах не допускається, крім випадку, визначеному у пункті 6 цього розділу та місцевими правилами приймання.

Локальні очисні споруди споживача мають відповідати вимогам технічних умов, виданих виробником відповідно до [Правил користування](#).

4. Забороняється скидати до системи централізованого водовідведення без попереднього знешкодження та знезараження на локальних очисних спорудах з обов'язковою утилізацією або захороненням утворених осадів стічної води, що містять забруднюючі речовини, визначені у переліку забруднюючих речовин, що заборонені до скидання до системи централізованого водовідведення згідно з [додатком 2](#) до цих Правил.

5. Якщо кількісні та якісні показники стічних вод споживача значно змінюються протягом доби, а показники концентрації забруднюючих речовин перевищують ДК, споживач повинен встановлювати спеціальні ємності-усереднювачі та пристрої, які забезпечують рівномірний протягом доби скид стічних вод.

6. Коли споживач не може забезпечити виконання вимог цих Правил, у тому числі пункту 3 цього розділу, або місцевих правил приймання за деякими показниками, він звертається до виробника із заявою та обґрунтуванням приймання понаднормативно забруднених стічних вод із зазначенням їх концентрації та зобов'язується вжити заходів для доведення якості та режиму їх скиду до вимог цих Правил або місцевих правил приймання у строк, зазначений у договорі.

Виробник розглядає подану заяву у п'ятнадцятиденний строк і укладає зі споживачем окремий договір про приймання понаднормативно забруднених стічних вод у разі здатності існуючої на КОС виробника технології очищення стічних вод видалити означені забруднення відповідно до вимог ГДС, встановлених для виробника.

У договорі про приймання понаднормативно забруднених стічних вод визначають тимчасово погоджені концентрації забруднюючих речовин, розмір додаткової оплати за приймання понаднормативно забруднених стоків, який повинен бути в межах 60-80% від оплати, що встановлюється відповідно до [розділу II](#) Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2017 року № 316 (далі - Порядок), та строк виконання заходів для доведення якості та режиму їх скиду згідно з вимогами цих Правил або місцевих правил приймання, який має бути обґрунтованим та не може перевищувати трьох років.

У разі виявлення перевищення фактичної концентрації будь-якого показника над зазначеною в договорі про приймання понаднормативно забруднених стічних вод додаткова оплата послуг водовідведення здійснюється споживачем з коефіцієнтом кратності, який визначається відповідно до [Порядку](#), але замість встановлених ДК для

розрахунку застосовуються тимчасово погоджені концентрації, зазначені в договорі про приймання понаднормативно забруднених стічних вод.

7. Стічні води субспоживача є складовою стічних вод споживача.

IV. Визначення ДК забруднюючих речовин у стічних водах споживачів

1. Виробник визначає ДК забруднюючих речовин у стічних водах споживачів як найменшу з чотирьох величин:

1) ДК забруднюючої речовини в каналізаційній мережі (на каналізаційному випуску споживача);

2) ДК забруднюючої речовини в спорудах біологічного очищення (на вході в ці споруди);

3) величини лімітів на скидання забруднюючих речовин, які визначені у дозволі на спеціальне водокористування, виданому виробнику відповідно до [статті 49](#) Водного кодексу України;

4) допустимого вмісту важких металів в осадах стічних вод, що можуть використовуватися як органічні добрива згідно з [додатком 3](#) до цих Правил.

Розрахунок ДК забруднюючих речовин у стічних водах споживачів проводять для кожних КОС виробника або для кожного з каналізаційних колекторів, які відводять стічні води до цих очисних споруд.

2. У разі визначення ДК забруднюючої речовини в стічних водах за ДК у каналізаційній мережі приймають ДК, визначені місцевими правилами приймання, а за їх відсутності - відповідно до вимог до складу та властивостей стічних вод, що скидаються до системи централізованого водовідведення, для безпечного їх відведення та очищення на КОС згідно з [додатком 4](#) до цих Правил.

3. У разі визначення ДК j-ої забруднюючої речовини в стічних водах за ДК у спорудах біологічного очищення розрахунок виконується за формулою

$$DK_j^{bo} = \frac{(C_j - C_j^{gp}) \times Q}{\sum_{i=1}^n Q_i} + C_j^{gp} \text{ (г/м}^3\text{)},$$

де DK_j^{bo} - ДК j-ої забруднюючої речовини в стічних водах перед спорудами біологічного очищення;

C_j - ДК j-ої забруднюючої речовини в спорудах біологічного очищення, (г/м³) (приймається за регламентом роботи КОС виробника або з урахуванням допустимих величин показників якості стічних вод та ефективності видалення забруднень на спорудах біологічного очищення згідно із [додатком 5](#) до цих Правил);

Q - середньодобова витрата стічних вод на вході на КОС (м³/добу);

$\sum_{i=1}^n Q_i$ - середньодобова витрата стічних вод споживачів, які можуть містити це забруднення (м³/добу);

C_j^{gp} - концентрація j-ої забруднюючої речовини в господарсько-побутових стічних водах (г/м³) (приймається за фактичними середніми даними експлуатаційних служб виробника. За відсутності таких даних приймається: для азоту амонійного - 20 (г/м³); заліза загального - 2 (г/м³); жирів - 30 (г/м³); СПАР - 5 (г/м³); хлоридів - додатково 50 (г/м³) до вмісту в

джерелі водопостачання; фосфатів - 10 (г/м³); для інших речовин, регламентованих Державними санітарними нормами та [Правилами «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» \(ДСанПіН 2.2.4-171-10\)](#), затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747, - за середньорічним вмістом у водопровідній воді).

4. У разі наявності в стічних водах, які надходять на КОС населеного пункту, кількох забруднюючих речовин першого і другого класів небезпеки, визначених у [додатку 5](#) до цих Правил, що нормуються за санітарно-токсикологічною ознакою, необхідно зменшити ДК кожної з цих речовин у стільки разів, скільки таких речовин надходить зі стічними водами.

5. ДК j-ої забруднюючої речовини за величиною загального ліміту на його скид у водойму (L_{zag} , т/рік) розраховують за формулою

$$DK_j^{zi} = \frac{(L_{zag} - L_{gp}) \times 10^6}{365 \times (1 - K_j) \sum_{i=1}^n Q_i} \text{ (г/м}^3\text{)},$$

де DK_j^{zi} - ДК j-ої забруднюючої речовини в стічних водах за величиною загального ліміту на його скид:

$$L_{gp} = \frac{365 \times C_j^{gp} \times Q_{gp} \times (1 - K_j)}{10^6} \text{ (т/рік)} - \text{ частка ліміту, яка припадає}$$

на господарсько-побутовий стік населеного пункту;

365 - кількість днів у році;

Q_{gp} - середньодобова витрата господарсько-побутових стічних вод на вході на КОС (м³/добу);

$\sum_{i=1}^n Q_i$ - середньодобова витрата стічних вод споживачів, які можуть містити це забруднення м³/добу;

C_j^{gp} - концентрація j-ої забруднюючої речовини в господарсько-побутових стічних водах (г/м³);

K_j - коефіцієнт ефективності видалення j-ої забруднюючої речовини на КОС виробника. Значення коефіцієнта K_j приймають згідно з фактичними даними для конкретних очисних споруд, а за їх відсутності - за [додатком 5](#) до цих Правил.

6. ДК j-ої забруднюючої речовини за допустимим вмістом важких металів в осадах стічних вод на рівні дозволеного для осадів, що можуть використовуватися як органічні добрива, розраховують за формулою

$$DK_{jvm} = \frac{(C_{jvm} - C_{jvm}^{gp}) \times Q}{\sum_{i=1}^n Q_i} + C_{jvm}^{gp} \text{ (г/м}^3\text{)},$$

де DK_{jvm} - ДК j-ої забруднюючої речовини в стічних водах за допустимим вмістом важких металів в осадах стічних вод;

C_{jvm} - допустима концентрація j-ого важкого металу на вході КОС - розраховується за формулою

$$C_{jvm} = \frac{(q_1 \times K_1 + q_2 \times K_2) \times C_{jvm}^{oc}}{K_j \times Q} \quad (\text{г/м}^3),$$

q_1 - кількість сирого осаду, що затримується у первинних відстійниках, т/добу;

q_2 - кількість активного мулу, що затримується у вторинних відстійниках, т/добу;

K_1 - коефіцієнт перерахунку сирого осаду первинних відстійників на суху речовину,

$$K_1 = \frac{100 - W_1}{100},$$

де W_1 - вологість сирого осаду, %;

K_2 - коефіцієнт перерахунку надлишкового активного мулу вторинних відстійників на суху речовину,

$$K_2 = \frac{100 - W_2}{100},$$

де W_2 - вологість надлишкового активного мулу, %;

C_{jvm}^{oc} - допустимий вміст j-ого важкого металу в осадах, г/т сухої речовини.
Приймається за даними [додатка 3](#) до цих Правил;

K_j - коефіцієнт ефективності видалення j-ого важкого металу на КОС.
Приймається за середніми фактичними даними експлуатації КОС, а за їх відсутності - за даними, вказаними у додатку 3 до цих Правил;

Q - середньодобова витрата стічних вод на вході на КОС (м³/добу);

$\sum_{i=1}^n Q_i$ - середньодобова витрата стічних вод споживачів, які можуть містити це забруднення (м³/добу);

C_{jvm}^{gp} - концентрація j-ого важкого металу в господарсько-побутових стічних водах, г/м³. Приймається за середньорічним вмістом у водопровідній воді цього населеного пункту.

V. Заходи впливу у разі порушення вимог щодо скиду стічних вод до систем централізованого водовідведення

1. Виробники та споживачі є відповідальними за дотримання вимог приймання та скиду стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідно до чинного законодавства України.

2. У разі невиконання споживачами цих Правил та місцевих правил приймання щодо дотримання якості та режиму скиду стічних вод об'єкт споживача може бути відключений

від системи централізованого водовідведення після письмового попередження виробником не менше ніж за п'ять діб.

Споживачі, які здійснюють виробничі процеси, визначені у додатку 1 до цих Правил, та уклали з виробником договір про приймання понаднормативно забруднених стічних вод, що передбачає будівництво локальних очисних споруд, не можуть бути відключені від системи централізованого водовідведення з підстав відсутності у них очисних споруд протягом дії договору за умови, що ці споживачі добросовісно та своєчасно виконують умови такого договору.

3. У разі стягнення з виробника грошових сум за понадлімітні обсяги скидів у водні об'єкти або інші порушення природоохоронного законодавства він може вимагати від споживачів, з вини яких це сталося, відшкодування цих сум у регресному порядку.

4. У разі необхідності перекладання аварійних або заміни зруйнованих мереж і споруд системи централізованого водовідведення внаслідок агресивного впливу стічних вод споживача кошторисну вартість цих робіт (загальні капітальні вкладення) K_{zag} (тис. грн) розподіляють між споживачами, які скидали стічні води з порушенням цих Правил або місцевих правил приймання і з вини яких сталося відповідне руйнування, згідно з формулою

$$K_i = \frac{Q_i \times Z_i}{\sum_{i=1}^n Q_i \times Z_i} \times K_{zag},$$

де K_i - відшкодування заподіяних збитків і-м споживачем на відновлення зруйнованих мереж і споруд (тис. грн);

Q_i - середньодобова витрата стічних вод, які скидає і-тий споживач (м³/добу);

Z_i - сума платежів за скид понаднормативних забруднень з агресивними властивостями, стягнута виробником за останні три роки з і-го споживача (тис. грн).

5. У разі засмічення каналізаційних мереж забрудненнями стічних вод споживачів (жирами, осадами, грубодисперсними зависями), які призводять до обмеження пропускної спроможності каналізаційної мережі виробника, споживачі відшкодовують витрати, які повинні бути документально підтверджені виробником, на проведення робіт з відновлення пропускної спроможності трубопроводів та колекторів.

6. За неможливості утилізації осадів та мулів через підвищений вміст важких металів, токсичних речовин тощо та необхідності розміщення осадів і мулів на спеціальних полігонах захоронення кошторисна вартість цих робіт (разом з екологічним податком) розподіляється між споживачами, які винні у забрудненні токсичними речовинами осадів та мулів. Розрахунок кошторисної вартості цих робіт для конкретного споживача виконується за формулою

$$B_i = \frac{M_i}{\sum_{i=1}^n M_i} \times B_{zag},$$

де B_i - частка вартості робіт з розміщення осадів і мулів, яка має бути відшкодована і-м споживачем;

B_{zag} - загальна кошторисна вартість робіт з розміщення осадів і мулів (тис. грн);

M_i - скиди забруднюючих речовин і-м споживачем, що вимагають утилізації осадів

тільки шляхом захоронення на спеціальних полігонах (т);

$\sum_{i=1}^n M_i$ - сумарні скиди забруднюючих речовин, що вимагають утилізації осадів тільки шляхом захоронення на спеціальних полігонах (т).

Участь споживачів у роботах з розміщення цих осадів визначається цим пунктом та місцевими правилами приймання.

VI. Порядок контролю за скидом стічних вод до систем централізованого водовідведення

1. Споживачі здійснюють контроль за кількістю та якістю стічних вод, які вони скидають до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди виробників. Перелік забруднень, на наявність яких робиться аналіз, та періодичність контролю встановлюються місцевими правилами приймання.

За наявності локальних очисних споруд споживачі здійснюють кількісний та якісний контроль стічних вод, що надходять на них, очищених стічних вод та враховують об'єми видалених із стічних вод осадів. На вивіз та утилізацію осадів повинні бути оформлені відповідні документи (акти, накладні, рахунки), які зберігаються у споживачів не менше трьох років.

Місця та періодичність відбору проб споживачами мають бути погоджені з виробником.

Результати аналізів стічних вод і замірів їх витрат фіксують у робочих журналах, які зберігаються у споживачів безстроково.

Споживачі систематично у строки, визначені місцевими правилами приймання, надають виробнику інформацію про об'єми та якісний склад стічних вод, які вони скидають до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди виробників.

Споживачі зобов'язані мати та своєчасно оновлювати технічну документацію, яка характеризує стан систем водопостачання та водовідведення споживача, а саме відомості про системи водопостачання та водовідведення споживача, характеристику їх технічних параметрів і фактичного стану, графічний матеріал (генеральний план (топографічний план)) з нанесеними мережами водопостачання і водовідведення та місцем розташування контрольного колодязя, нормативний розрахунок водоспоживання та водовідведення споживача, технологічні креслення насосних станцій, план та схему локальних очисних споруд і наявність приладів обліку, відомості про категорії стічних вод споживача (промислові, господарсько-побутові, поверхневі тощо), характеристику якості стічних вод, що скидаються до системи централізованого водовідведення, інші документи, визначені місцевими правилами приймання, крім тих, що мають дозвільний характер.

2. Про всі випадки погіршення якості стічних вод, аварійних та залпових скидів забруднюючих речовин, проведення аварійно-відновних робіт споживачі повинні негайно інформувати виробника.

3. Споживачі, які скидають стічні води до системи централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди виробника, повинні забезпечити можливість проведення виробником у будь-який час доби контролю за скидом стічних вод.

4. Для визначення вмісту забруднень у стічних водах споживачів використовуються дані лабораторії виробника, у разі її відсутності - інших лабораторій, що здійснюють свою діяльність у цій галузі відповідно до вимог [Закону України](#) «Про метрологію та метрологічну діяльність».

5. Під час проведення аналізу проб стічних вод, відібраних у споживачів, використовують засоби вимірювальної техніки, повірені уповноваженими органами

відповідно до вимог [статті 17](#) Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

6. З метою контролю якості стічних вод споживачів виробник здійснює відбір контрольних проб. Виявлені в цих пробах перевищення ДК забруднюючих речовин у стічних водах є достатньою підставою для нарахування плати за скид понаднормативних забруднень.

Відбір контрольних проб стічних вод споживачів виконує уповноважений представник виробника, що фіксується у спеціальному журналі або акті, який підписують як представник виробника, так і представник споживача.

У разі відмови представника споживача поставити свій підпис у журналі або акті представник виробника зазначає про це в журналі або акті.

7. Відмова споживача виділити уповноваженого представника для відбору проб фіксується в акті за підписом представника виробника, виробник виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 2$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено це порушення.

Зволікання з допуском уповноваженого представника виробника на територію споживача (більше ніж 30 хвилин після його прибуття) або створення перешкод у відборі проб з боку представників споживача фіксується в акті за підписом представника виробника. Виробник виставляє споживачу рахунок за понаднормативний скид забруднень з коефіцієнтом кратності $K_k = 5$ за розрахунковий місяць, у якому було вчинено це порушення.

8. У разі виявлення перевищення ДК забруднюючих речовин, встановлених цими Правилами та місцевими правилами приймання, виробник у строк не більше п'яти робочих днів з дати відбору контрольної проби направляє споживачу лист-повідомлення про виявлене перевищення ДК забруднюючих речовин у стічних водах споживача та результати хімічного аналізу.

У строк, що не перевищує шести місяців після визначення перевищення допустимих концентрацій, виробник направляє споживачу рахунок за скид стічних вод з перевищенням ДК забруднюючих речовин та копії підтвердних документів.

9. У разі незгоди споживача з результатами даних лабораторії виробника щодо якості стічних вод згідно з аналізом контрольної проби, за результатами якого зроблено висновок про наявність у стічних водах споживача перевищень ДК забруднюючих речовин, споживач має право звернутися до незалежної лабораторії, що здійснює свою діяльність у цій галузі відповідно до вимог [Закону України](#) «Про метрологію та метрологічну діяльність», для проведення аналізу арбітражних проб, які відбираються одночасно з контрольною пробкою і зберігаються належним чином виробником та споживачем.

10. У місцевих правилах приймання конкретизуються питання щодо:

1) відбору проб стічних вод на аналіз;

2) оформлення процедури відбору проб, у тому числі форми супровідного документа, що складатиметься за результатом відбору проб, з фіксуванням інформації щодо відібраної проби (дата, час, місце відбору; вид, об'єм проби; тип матеріалу тари, його об'єм; процедура попередньої обробки проби; відомості про особу, яка відбирала пробу, тощо) з урахування вимог та положень ДСТУ ISO 5667-2-2003 «Якість води. Відбір проб. Частина 2. Настанови щодо методів відбирання проб», ДСТУ ISO 5667-3-2001 «Якість води. Відбір проб. Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами», ДСТУ ISO 5667-10-2005 «Якість води. Відбирання проб. Частина 10. Настанови щодо відбирання проб стічних вод», КНД 211.1.0.009-94 «Гідросфера. Відбір проб для визначення складу та властивостей стічних і технологічних вод», [Правил користування](#).

Заступник директора Департаменту систем життєзабезпечення та житлової політики	В.В. Токаренко
Додаток 1 до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (пункт 3 розділу III)	

ПЕРЕЛІК

виробничих процесів, під час здійснення яких споживач повинен мати локальні очисні споруди для попереднього очищення стічних вод перед їх скиданням до системи централізованого водовідведення та очищення стічних вод

1. Нафтопереробка, хімічний та органічний синтез, фармацевтичне виробництво.
2. Целюлозно-паперове і картонне виробництво.
3. Спиртове, дріжджове, кондитерське, крохмалепатокове, маслоробне виробництво, виробництво пива безалкогольного (включаючи солодове), переробка молока, риби, м'яса (включаючи скотобійні), фруктів і овочів.
4. Вирощування худоби та птиці, шкіряна промисловість.
5. Гальванічне виробництво.
6. Машинобудування і металообробка.
7. Металургія чорна та кольорова.
8. Виробництво будівельних матеріалів і конструкцій, скла та скловиробів, керамічних виробів.
9. Виробництво лакофарбових матеріалів, синтетичних поверхневоактивних речовин.
10. Обробка поверхонь, предметів чи продукції з використанням органічних розчинників.
11. Виробничі процеси, під час яких використовуються або утворюються такі речовини:
неемульговані жири, харчові відходи, нафтопродукти, кислоти і луги, а також їх розчини, іони важких металів, сполуки миш'яку і ртуті, вільний сірководень та вільні сульфід-іони, меркаптани, а також відновлені сірчані сполуки (сульфіти, тіосульфати, елементарна сірка), сірковуглець, ціановодень, ароматичні вуглеводні, органічні розчинники, летючі органічні сполуки (толуол, бензол, ацетон, метанол, бутанол, пропанол, їх ізомери і алкіл похідні), хлорорганічні сполуки, 2, 4, 6-трихлорфенол, дихлорметан, дихлоретан, пентахлорфенол, поліхлорбіфеніли (сума ПХБ) і поліхлортерфеніли (сума ПХТ), тетрахлоретилен, трихлоретилен, триетиламін, хлороформ (трихлорметан), тетрахлорметан, чотирихлористий вуглець, бензопірен, етилбензол (фенілетан), діоксини, синтетичні поверхнево активні речовини, що не піддаються біологічному окисненню, біологічно неокиснювані барвники натурального, штучного і синтетичного походження, біологічно резистентні пестициди, осідаючі мінеральні включення гідравлічною крупністю більше 2 мм/с, спливаючі речовини (включення гравітаційною крупністю більше 20 мм/с, волокнисті включення, в тому числі пряжа,

ворс, волосся, шерсть, пероактивний хлор більше 5 мг/дм³, за винятком випадків введення на об'єкті водовідведення санітарного карантину, радіонукліди.

	Додаток 2 до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (пункт 4 розділу III)
--	---

ПЕРЕЛІК забруднюючих речовин, що заборонені до скидання до системи централізованого водовідведення

1. Речовини, що здатні утворювати в системі централізованого водовідведення вибухонебезпечні, токсичні та (або) горючі гази, органічні розчинники, горючі і вибухонебезпечні речовини (нафта, бензин, гас, ацетон тощо) в концентраціях, що перевищують максимально допустимі концентрації забруднюючих речовин у стічних водах, дозволених до скидання в системи централізованого водовідведення, синтетичні і натуральні смоли, масла, лакофарбові матеріали та відходи, продукти і відходи нафтопереробки, органічного синтезу, мастильно-охолоджуючі рідини, вміст засобів і систем пожежогашіння (крім використання для гасіння загорянь).

2. Розчини кислот з $pH < 5,0$ і лугів з $pH > 10,0$.

3. Погано пахучі та інші леткі речовини в кількості, що призводить до забруднення атмосфери робочої зони в каналізаційних насосних станціях, в інших виробничих приміщеннях системи водовідведення виробника, на території очисних споруд, понад встановлені для атмосфери робочої зони гранично допустимі концентрації.

4. Радіоактивні речовини понад гранично допустимий рівень безпечного вмісту в навколишньому середовищі, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки, речовини, які не можуть бути затримані в технологічному процесі очищення стічних вод очисними спорудами виробника, що мають підвищену токсичність, здатність накопичуватися в організмі людини, що відзначаються віддаленими біологічними ефектами та (або) утворюють небезпечні речовини під час трансформації у воді і в організмах людини і тварин, у тому числі моно- і поліциклічні хлорорганічні, фосфорорганічні, азоторганічні і сіркоорганічні речовини, біологічно жорсткі поверхнево активні речовини, отрутохімікати, сильнодіючі отруйні речовини в концентрації, що перевищує більше ніж у 4 рази мінімальну гранично допустиму концентрацію, що встановлена для цих речовин у воді водних об'єктів, медичні відходи класів Б, В, Г, епідеміологічно небезпечні бактеріальні та вірусні забруднення (за винятком речовин, скидання яких дозволено санітарно-епідеміологічними вимогами).

5. Концентровані маткові розчини та кубові залишки, гальванічні розчини (електроліти) як вихідні, так і відпрацьовані, осади (шлами) локальних очисних споруд, осади відстійників, пасток, фільтрів, відходи очищення повітря (пилогазоочисного обладнання), осади станцій технічної водопідготовки, в тому числі котельень, теплоелектростанцій, іонообмінні смоли, активоване вугілля, концентровані розчини регенерації систем водопідготовки, концентрат, що утворюється під час роботи установок очищення води з використанням мембранних технологій (зокрема зворотного осмосу), хімічні реактиви та реагенти.

6. Будь-які тверді відходи боєнь та переробки м'яса, канига, цільна кров, відходи обробки шкіри, відходи тваринництва та птахівництва, включаючи фекалії.

7. Тверді побутові відходи, сміття, що збирається під час сухого прибирання приміщень, будівельні матеріали, відходи і сміття, відпрацьований ґрунт і транспортуючі розчини від підземних прохідницьких робіт, ґрунт, зола, шлак, окалина, вапно, цемент та інші в'язучі речовини, стружка, скло, пилоподібні частки обробки металів, скла, каменю та інші мінеральні матеріали, рослинні залишки і відходи (листя, трава, деревинні відходи, плодоовочеві відходи тощо), за винятком попередньо гомогенізованих плодоовочевих відходів у побуті.

8. Волокнисті матеріали (натуральні, штучні або синтетичні волокна, в тому числі волосся, вовна), тара, пакувальні матеріали та їх елементи, металева стружка, тирса, окалина, синтетичні матеріали (полімерні плівки, гранули, пилоподібні частинки, стружка тощо).

9. Біомаса харчових, фармацевтичних виробництв та інших біотехнологічних процесів у разі концентрації, що перевищує вимоги до речовин за хімічним споживанням кисню, харчова продукція як придатна, так і неліквідна, сировина для її виробництва, сироватка сирна, барда спиртова і дріжджова, пивна хмільова дробина.

10. Речовини з [Переліку забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод](#), затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 06 лютого 2017 року № 45, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 лютого 2017 року за № 235/30103, які не увійшли до переліку речовин, що утворюються під час виробничих процесів, при здійсненні яких споживач повинен мати локальні очисні споруди для попереднього очищення стічних вод перед їх скиданням до системи централізованого водовідведення та очищення стічних вод, та переліку речовин, які не піддаються біологічній деструкції.

	Додаток 3 до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (підпункт 4 пункту 1 розділу IV)
--	--

**ДОПУСТИМИЙ ВМІСТ
важких металів в осадах стічних вод, що можуть
використовуватися як органічні добрива**

№ з/п	Важкий метал	Орієнтовна ефективність видалення важкого металу на КОС, К _в	Максимально допустимий вміст важкого металу в осадах КОС, г/т сухої речовини
1	2	3	4
1	Стронцій	0,14	300,0
2	Свинець	0,5	750,0
3	Ртуть	0,6	15,0

4	Кадмій	0,6	30,0
5	Нікель	0,5	200,0
6	Хром (3 ⁺)	0,5	750,0
7	Марганець	-	2000,0
8	Цинк	0,3	2500,0
9	Мідь	0,4	1500,0
10	Кобальт	0,5	100,0
11	Залізо	0,5	25000,0
		Додаток 4 до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (пункт 2 розділу IV)	

ВИМОГИ

до складу та властивостей стічних вод, що скидаються до системи централізованого водовідведення, для безпечного їх відведення та очищення на КОС

Показники якості стічних вод		Одиниця виміру	Максимально допустиме значення показника та (або) концентрація в пробі стічних вод
1	2	3	4
1	Реакція середовища (рН)	од.	6,5 - 9,0
2	Температура	°С	+40
3	БСК _{повне}	мг/дм ³	згідно з проектом КОС або не більше 350,0
4	ХСК	мг/дм ³	500,0
5	Співвідношення ХСК:БСК ₅	-	< 2,5
6	Завислі речовини та речовини, що спливають	мг/дм ³	300,0
7	Азот (сума азоту органічного та амонійного)	мг/дм ³	50,0

8	Фосфор загальний (P _{заг})	мг/дм ³	5,0
9	Нафта та нафтопродукти	мг/дм ³	10,0
10	Жири рослинні та тваринні	мг/дм ³	50,0
11	Хлориди (Cl ⁻)	мг/дм ³	350,0*
12	Сульфати (SO ₄ ²⁻)	мг/дм ³	400,0*
13	Сульфіди	мг/дм ³	1,5
14	СПАР аніонні	мг/дм ³	10,0
15	Феноли	мг/дм ³	0,25
16	Залізо (Fe)	мг/дм ³	3,0

* Ці показники зростають відповідно до вмісту зазначених солей у воді місцевого водопроводу.

	Додаток 5 до Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (пункт 3 розділу IV)
--	--

**ДОПУСТИМІ ВЕЛИЧИНИ
показників якості стічних вод та ефективність видалення
забруднень на спорудах біологічного очищення**

№ з/п	Найменування речовини	ГДК забруднень у стічних водах, що надходять на споруди біологічного очищення (г/м ³)	Орієнтовна ефективність видалення забруднень на спорудах біологічного очищення (у частках одиниці)	Лімітуюча ознака шкідливості	Клас небезпеки
1	2	3	4	5	6
1	Азот амонійний	30	0,2-0,6		3
2	Акрилова кислота	-	0,8	с-т	-
3	Акрілонітріл	150	-	-	-
4	Алкіларилсульфонати	20	0,8	орг	3

5	Алкілбензолсульфонати	20	0,8	орг	4
6	Аміни C7-C9	1	-	орг	3
7	Аміни C10-C15	1	-	орг	4
8	Аміни C16-C20	1	-	орг	4
9	Алюміній	5	0,9	с-т	2
10	Арсен	0,1	0,5	с-т	2
11	Ацетальдегід	20	0,95	орг	4
12	Ацетон	40	0,95	заг	3
13	Барій	10	0,95	с-т	2
14	Бензин	100	-	орг	3
15	Бензойна кислота	15	0,60	заг	4
16	Бензол	100	-	с-т	2
17	Бензопірен	20	0,9	с-т	1
18	Бутилацетат	1	-	заг	1
19	Бутилакрелат	-	0,8	орг	4
20	Бутиловий спирт нормальний	10	0,35	с-т	2
21	Вінілацетат	100	0,2	с-т	2
22	Вирівнювач А	20	0,3	орг	4
23	Гідразингідрат	0,1	-	с-т	2
24	Гідрохінон	15	0,2	орг	4
25	Гліказин	30	0,45	-	-
26	Гліцерин	90	-	заг	4
27	Дибутилфталат	0,2	-	заг	3
28	Диметилфенілкарбинол	1	0,8	с-т	2

29	Дибутилацетамід	15	0,98	с-т	3
30	Діетаноламід	100	-	с-т	2
31	Діетаноламін	1	-	орг	4
32	Діетиламін солянокислий	10	0,4	орг	4
33	Діетиленгліколь	-	-	с-т	3
34	Залізо (загальне)	2,5	0,5	орг	3
35	Жири рослинні і тваринні ¹	20	0,7	-	-
36	Закріплювач ДЦМ	5	0,5	-	-
37	Закріплювач ДЦУ	5	-	-	-
38	Закріплювач У-2	20	0,7	-	-
39	Ізобутиловий спирт	100	0,8	с-т	2
40	Кадмій	0,01	0,6	с-т	2
41	Капролактам	25	-	заг	4
42	Карбоксиметилцелюлоза	за БСК	-	заг	3
43	Кобальт	1	0,5	с-т	2
44	Ксилол	1	-	орг	3
45	Барвники сірчисті	25	-	орг	4
46	Барвники синтетичні (кислотні)	25	-	орг	4
47	Крезол	100	0,4	с-т	2
48	Кротоновий альдегід	6	-	с-т	3
49	Латекс ЛМФ	10	-	орг	4
50	Лудигол	100	0,7	орг	4
51	Малеїнова кислота	60	-	орг	4
52	Марганець	30	-	орг	3

53	Масляна кислота	500	0,1	заг	4
54	Мідь	0,5	0,4	орг	3
55	Метазин	10	0,4	орг	3
56	Метанол	30	0,95	с-т	2
57	Метилметакрилат	500	0,8	с-т	2
58	Метилстирол	1	-	орг	3
59	Метилетилкетон	50	0,8	орг	3
60	Моноетаноламін	5	0,6	с-т	2
61	Молібден	-	0,4	с-т	2
62	Нафта та нафтопродукти ²	10	0,85	орг	4
63	Нікель	0,5	0,5	с-т	3
64	Нітрати (за NO ₃)	45	-	с-т	3
65	Нітрити	3,3	-	с-т	2
66	Олово	10	-	-	-
67	Поліакриламід	40	0,05	с-т	2
68	Полівініловий спирт	20	-	орг	4
69	Полівінілацетатна емульсія	10	0,23	-	-
70	Пропіловий спирт	12	-	заг	4
71	Резорцин	12	0,95	заг	4
72	Ртуть	0,005	0,6	с-т	1
73	Свинець	0,1	0,5	с-т	2
74	Селен	10	0,5	с-т	2
75	Сечовина	за БСК	-	заг	4
76	Сірководень	1	-	заг	3
77	Сірковуглець	1	-	орг	4

78	Синтетичні поверхнево активні речовини (СПАР) аніонні ³	20	0,8	орг	4
79	СПАР неіоногенні ³	25	0,8	орг	4
80	Стирол	10	0,6	орг	3
81	Стронцій	26	0,14	с-т	2
82	Сульфід	1	-	заг	3
83	Гіосечовина	10	0,5	с-т	2
84	Титан	0,1	-	заг	3
85	Голуол	15	0,6	орг	4
86	Трилон Б	20	0,4	с-т	2
87	Трикрезолфосфат	40	0,4	с-т	2
88	Триетаноламін	5	0,47	орг	4
89	Оцтова кислота	45	0,95	заг	4
90	Оцтово-етилловий ефір	13	-	орг	4
91	Фенол	10	0,95	орг	4
92	Формальдегід	100	0,8	с-т	2
93	Фосфати	10	-	заг	4
94	Фталева кислота	0,5	-	заг	3
95	Хром (тривалентний)	2,5	0,5	с-т	3
96	Хром (шестивалентний)	0,1	0,5	с-т	3
97	Ціаніди	1,5	0,7	с-т	2
98	Цинк	1	0,3	заг	3
99	Етанол	14	-	-	-
100	Етиленгліколь	1000	0,8	с-т	3
101	Етилхлоргідрин	5	-	с-т	1

Речовини, які не піддаються біологічній деструкції 4					
102	Анізол	-	-	с-т	3
103	Ацетофенон	-	-	с-т	3
104	Гексахлорбензол	-	-	с-т	3
105	Гексаген	-	-	с-т	2
106	Гексахлоран	-	-	орг	4
107	Гексаметилендіамін	-	-	с-т	2
108	2,3-дихлор-1,4-нафтохінон	-	-	с-т	3
109	Диметилдихлорвініл-фосфат	-	-	орг	3
110	ДДТ (технічний)	-	-	с-т	2
111	Діетиланілін	-	-	орг	3
112	Діетилртуть	-	-	с-т	1
113	Діетиловий ефір малеїнової кислоти	-	-	с-т	2
114	Дихлоранілін	-	-	орг	4
115	Дихлорбензол	-	-	орг	3
116	Дихлоргідрин	-	-	орг	4
117	Дихлоретан	-	-	с-т	2
118	Діетилдитіофосфорна кислота	-	-	орг	3
119	Діетиловий ефір	-	-	орг	4
120	Ізопропіламін	-	-	с-т	3
121	Ізопрен	-	-	орг	4
122	Карбофос	-	-	орг	4
123	Меркаптодіетиламін	-	-	орг	4

124	Метафос	-	-	орг	4
125	Метилнітрофос	-	-	орг	3
126	Натрій ⁵	200	-	с-т	2
127	Нітробензол	-	-	с-т	3
128	Нітрохлорбензол	-	-	с-т	3
129	Пентаеритрит	-	-	с-т	2
130	Петролатум	-	-	с-т	3
131	Пікринова кислота	-	-	орг	3
132	Пірогалол	-	-	орг	3
133	Поліхлорпінен	-	-	с-т	2
134	Поліетиленімін	-	-	с-т	2
135	Пропіл бензол	-	-	орг	3
136	Сульфати ⁵	500	-	орг	4
137	Тетрахлорбензол	-	-	с-т	2
138	Тетраетилсвинець	-	-	с-т	1
139	Трифторхлорпропан	-	-	с-т	2
140	Триетиламін	-	-	с-т	2
141	Тетрахлоргептан	-	-	орг	4
142	Тетрахлорнонан	-	-	орг	4
143	Тетрахлорпентан	-	-	орг	4
144	Тетрахлорпропан	-	-	орг	4
145	Тетрахлорундекан	-	-	орг	4
146	Тетрахлоретан	-	-	орг	4
147	Тіофен	-	-	орг	3
148	Тіофос	-	-	орг	4

149	Трибутилфосфат	-	-	орг	4
150	Трихлорбензол	-	-	орг	3
151	Фенілендіамін (n)	-	-	с-т	3
152	Фозалон	-	-	орг	4
153	Фосфамід	-	-	орг	4
154	Фурфурол	-	-	орг	4
155	Хлориди 5	350	-	орг	4
156	Хлорбензол	-	-	с-т	3
157	Хлоропрен	-	-	с-т	2
158	Циклогексан	-	-	с-т	2
159	Циклогексанол	-	-	с-т	2
160	Циклогексаноксин	-	-	с-т	2
161	Циклогексан	-	-	с-т	2
162	Чотирехлористий вуглець	-	-	с-т	2
163	Етилбензол	-	-	орг	4

¹ Вміст жирів у стічних водах, які надходять на біофільтри, допускають не більше 10 г/м³.

² Нафтопродукти - малополярні та неполярні речовини, які розчиняються у гексані. Вміст нафти та нафтопродуктів у стічних водах, які надходять на біофільтри, допускають не більше 5 г/м³.

³ За наявності у стічних водах суміші аніонних та неіоногенних ПАВ їх загальна концентрація на спорудах біологічного очищення не повинна перевищувати 20 г/м³.

⁴ Для речовин, які не піддаються біологічній деструкції, гранична концентрація в стічних водах, що надходять до споруд біологічного очищення, не повинна перевищувати її ГДК у воді водного об'єкта, що використовується для господарсько-питного водопостачання чи рибогосподарських потреб.

⁵ Вміст цих речовин у воді, яка надходить на очисні споруди, зростає відповідно до їх вмісту у воді місцевого водопроводу.

Примітки

1. Скорочення, використані у цьому додатку:

ГДК - гранично допустима концентрація;

с-т - санітарно-токсикологічна;

орг - органолептична;

заг-загальносанітарна;

2. Риска (-) означає, що дані в нормативних документах щодо цієї речовини відсутні.

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

НАКАЗ

01.12.2017 № 316

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 січня 2018 р.
за № 56/31508

Про затвердження Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення

Відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», пункту 8 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197, **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення;

Порядок визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення.

2. Департаменту систем життєзабезпечення та житлової політики (Токаренко В.В.) разом із Юридичним департаментом (Залєвська Г.М.) в установленому порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Крутляка Е.Б.

Перший заступник Міністра

В.А. Негода

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Міністерства регіонального
розвитку, будівництва
та житлово-комунального
господарства України
01.12.2017 № 316

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
15 січня 2018 р.
за № 57/31509

ПОРЯДОК
визначення розміру плати, що справляється за
понаднормативні скиди стічних вод до систем
централізованого водовідведення

I. Загальні положення

1. Цей Порядок встановлює єдиний на території України порядок визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення.

2. Цей Порядок поширюється на суб'єктів господарювання, які надають послуги із централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб - підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність і взяті на облік як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з [Податковим кодексом України](#), які скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у каналізаційні очисні споруди (далі - споживачі).

3. Терміни, використані у цьому Порядку, вжито в таких значеннях:

виробник - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод);

вимоги до скиду стічних вод - вимоги щодо режиму, кількісного та якісного складу стічних вод, які споживач скидає до системи централізованого водовідведення населеного пункту, склад і зміст, порядок надання яких визначається [Правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення](#), затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2017 року № 316 (далі - Правила) та місцевими правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (далі - місцеві правила приймання);

договір - договір на послуги з питного водопостачання та/або водовідведення;

ДК - допустима концентрація забруднюючої речовини, г/м³;

дощова каналізація - комплекс інженерних споруд та обладнання, призначених для приймання та відведення дощових (снігових) і поливомийних стічних вод з території підприємств;

залповий скид у системи централізованого водовідведення - скид стічних вод з концентраціями забруднюючих речовин, що перевищують більш як у 20 разів допустимі величини показників, визначені в місцевих правилах приймання та/або з перевищенням обсягів стічних вод, визначених для конкретного споживача;

каналізаційні очисні споруди (КОС) - комплекс споруд для очищення стічних вод перед їх скиданням до водних об'єктів;

стічна вода - вода, що утворилася в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відведена із забудованої території, на якій вона утворилася внаслідок атмосферних опадів.

Інші терміни, що використовуються у цьому Порядку, вживаються у значеннях, наведених у [Водному кодексі України](#), [Законі України](#) «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» та [Правилах користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України](#), затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 року № 190, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2008 року за № 936/15627 (далі - Правила користування).

II. Визначення розміру плати за скид стічних вод до систем централізованого водовідведення при порушенні вимог щодо якості і режиму їх скидання

1. У разі повної відповідності якості та режиму скиду стічних вод [Правилам приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженим](#) наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2017 року № 316, місцевим правилам приймання та умовам укладеного договору споживачі сплачують за послуги водовідведення за тарифом, установленим згідно з чинним законодавством для відповідної категорії споживачів.

Кількість стічних вод споживачів, які підлягають оплаті, визначають за фактичними обсягами відповідно до пунктів 2, 12 цього розділу або згідно з [Правилами користування](#).

Додаткові обсяги стічних вод споживачів (не враховані договором), що надходять до систем централізованого водовідведення або безпосередньо на каналізаційні очисні споруди виробників, оплачуються споживачами у п'ятикратному розмірі встановленого тарифу на послугу водовідведення.

2. Споживачі, які здійснюють скид стічних вод за відсутності чинного договору на централізоване водовідведення, сплачують виробнику за весь об'єм стічних вод, скинутих за час відсутності такого договору, в п'ятикратному розмірі встановленого тарифу на послугу централізованого водовідведення.

3. Величину плати за скид стічних вод у систему централізованого водовідведення виробника (P_c) розраховує виробник за формулою

де T - тариф, встановлений за надання послуг централізованого водовідведення споживачам, віднесеним до відповідної категорії, грн/м³;

Q_a - об'єм скинутих споживачем стічних вод у межах, обумовлених договором, м³;

- Q_{pd} - об'єм скинутих споживачем стічних вод понад обсяги, обумовлені договором, м³;
- Q_{pz} - об'єм скинутих споживачем стічних вод з понаднормативними забрудненнями, м³;
- K_k - коефіцієнт кратності, який враховує рівень небезпеки скинутих забруднень для технологічних процесів очищення стічних вод та екологічного стану водойми.

4. У разі виявлення залпового скиду забруднюючої речовини застосовується коефіцієнт кратності $K_k = 20$.

5. У разі відхилення показника рН від установлених меж від 0,5 до 1,5 одиниць включно застосовується $K_k = 2$; від 1,5 до 2 одиниць - $K_k = 5$; від 2 та більше одиниць - $K_k = 10$.

6. У разі перевищення відношення ХСК/БСК₅ ≤ 2,5 коефіцієнт кратності визначають за формулою

де ХСК - хімічне споживання кисню;

БСК₅ - біохімічне споживання кисню протягом п'яти діб.

7. У разі скиду стічних вод з температурою вище ніж 40°C або скиду тільки мінеральних солей застосовується $K_k = 2$.

8. У разі виявлення факту порушення інших загальних вимог (скид конденсату, дощового та дренажного стоку при роздільній системі каналізації, скид речовин, заборонених до скидання до системи централізованого водовідведення, тощо) застосовується $K_k = 5$.

9. У разі виявлення виробником під час контролю якості стічних вод, що скидають споживачі, перевищення фактичної концентрації одного виду забруднення (C_i) понад установлену [Правилами користування](#) та місцевими правилами приймання допустимою концентрацією (ДК) коефіцієнт кратності (K_k) для розрахунку плати за скид понаднормативних забруднень визначають за формулою

Коефіцієнт кратності при перевищенні ДК однієї речовини не може перевищувати 5, крім випадків, передбачених пунктами 4, 5 цього розділу.

10. Якщо виробником встановлено факт скиду споживачем токсичних або радіоактивних забруднень, приймання яких до системи централізованого водовідведення виробника не було обумовлено договором, коефіцієнт кратності $K_k = 5$.

11. Якщо виробником встановлено факт одночасного скиду до системи централізованого водовідведення кількох забруднень у концентраціях, що перевищують ДК, коефіцієнт кратності K_k визначають за формулою

де C_n - фактична концентрація в стічних водах споживача i -ої речовини;

DK_i - допустима концентрація i -ої речовини.

Загальний коефіцієнт кратності з урахуванням перевищення допустимої концентрації кількох речовин та інших порушень не може бути більше ніж 10. Якщо за розрахунком K_n більше ніж 10, приймають $K_n = 10$, крім випадків, передбачених пунктом 4 цього розділу.

12. Плата за скид споживачем стічних вод із перевищенням DK забруднюючих речовин, що встановлено аналізом контрольної проби та підтверджено актом, стягується за період від попереднього відбору контрольної проби, проведеного виробником, до дати зафіксованого порушення, але не більше дев'яноста днів. Підвищена плата стягується за весь обсяг стічних вод, скинутих споживачем за цей період з певного об'єкта.

13. Плата за скид стічних вод до систем централізованого водовідведення у разі порушення вимог щодо якості і режиму їх скидання вноситься споживачем на рахунок виробника у порядку та в строки, що передбачені місцевими Правилами приймання та/або договором.

14. За додаткову кількість стічних вод, що надходить до систем централізованого водовідведення виробника у період дощів та сніготанення через люки каналізаційних колодязів та приймачі дощової каналізації на території споживача, останній сплачує згідно з вимогами [Правил користування](#) та місцевих Правил приймання.

**Заступник директора
Департаменту систем
життєзабезпечення
та житлової політики**

В.В. Токаренко